

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

การวางแผนการเงินส่วนบุคคลเป็นเรื่องที่มีความสำคัญในชีวิตประจำวัน เพราะระบบเศรษฐกิจในปัจจุบันมีความซับซ้อนมากขึ้น ทำให้การจัดการทางการเงินมีความยากลำบาก ซึ่งหากประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเป็นอย่างดีนั้น ก็จะส่งผลให้การจัดการทางการเงินของแต่ละบุคคลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจไว้ จนนำไปสู่การมีอิสรภาพทางการเงิน ซึ่งหมายถึงการมีหลักประกันทางการเงินที่มั่นคงเพียงพอที่จะใช้ชีวิตได้อย่างสุขสบายตามสมควรแก่ئتภาพ (ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน, 2554: ออนไลน์) อีกทั้งการวางแผนการเงินส่วนบุคคลยังมีส่วนช่วยสนับสนุนด้านการลงทุนในภาคธุรกิจ การเพิ่มเงินออมในระบบเศรษฐกิจ ทำให้เศรษฐกิจของประเทศมีความมั่นคงและมั่นคงตามไปด้วย รวมไปถึงมุมมองเรื่องรายได้ประชาชาติ ที่จะช่วยส่งเสริมให้เกิดการกระจายรายได้ภายในประเทศอย่างเป็นธรรม (กฤษฎา เสกตระกูล, 2553)

การวางแผนการเงินส่วนบุคคล ครอบคลุมถึงการจัดการการเงินที่สำคัญของบุคคล ได้แก่ การวางแผนการบริโภคและอุปโภคที่มีประสิทธิภาพ การวางแผนประกันภัย การวางแผนการลงทุน การวางแผนเพื่อวัยเกษียณ และการวางแผนมรดก ซึ่งการวางแผนในแต่ละด้านนั้นสามารถสร้างความมั่งคั่ง รักษาความมั่งคั่ง และเพิ่มพูนความมั่งคั่งให้แก่ผู้วางแผนทางการเงินได้ตลอดจนถึงการส่งมอบความมั่งคั่งให้แก่ผู้อื่น (รัชนีกร วงศ์จันทร์, 2553: 8) การตัดสินใจวางแผนการเงินส่วนบุคคลนั้นจะถูกกำหนดโดยลักษณะพื้นฐานของแต่ละคน เช่น รายได้ อายุ เพศ และระดับการศึกษา เป็นต้น

เศรษฐกิจของประเทศไทยในปี 2553 เติบโตได้สูงถึงร้อยละ 7.8 จากการส่งออก การท่องเที่ยว และการใช้จ่ายภายในประเทศมีการขยายตัวดี แต่ในส่วนตัวชี้วัดความยากจน และการกระจายรายได้ในปี 2553 พบว่า สัดส่วนครัวเรือนยากจน ร้อยละ 6.81 จากจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 20,298,000 ครัวเรือน ทั้งนี้รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง รวมถึงมาตรการลดค่าครองชีพให้กับประชาชน (รายงานเศรษฐกิจและการเงิน ปี 2553, 2554)

และในปี 2554 ทั้งรัฐบาลและภาคเอกชนได้สนับสนุนสถาบันการเงินชุมชนรายย่อย (Microfinance) เพื่อให้ประชาชนที่ยากจน หรือมีรายได้น้อย สามารถเข้าถึงบริการทางการเงินจาก สถาบันการเงิน และแหล่งเงินทุน ได้มากขึ้น เพื่อช่วยเหลือกลุ่มคนยากจน และผู้มีรายได้น้อยให้ มีรายได้เพิ่มขึ้น และช่วยบรรเทาความเสี่ยงในการดำเนินชีวิต (ไมโครไฟแนนซ์ในประเทศไทย, 2554) อย่างไรก็ตามนโยบายที่ต้องการพัฒนาระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ยั่งยืน คือ มีการส่งเสริม ให้ประชาชนที่ยากจนในชนบทมีความรู้ด้านการเงิน (Financial Literacy) ควบคู่กับการให้ ประชาชนเหล่านี้สามารถเข้าถึงบริการทางการเงินได้ (Access to Financial Service) เพื่อเป็นฐาน รากสำคัญให้ประชาชนสร้างอาชีพและพัฒนาระดับความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (นายสมบุญ จิตเป็นธม, 2554)

ภาคเหนือของประเทศไทยมีประชากรขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 3 ของประเทศ เป็น ศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ ที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมส่วนใหญ่อยู่ในภาคการค้า การบริการ และการผลิต ซึ่งในปี พ.ศ.2553 ผลิตภัณฑ์ภาคต่อหัว (GRP per capita) มีอัตราเพิ่มสูงขึ้นร้อยละ 12.9 (สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554: ออนไลน์) และในไตรมาสที่ 1 ปี 2554 เศรษฐกิจการเงินยังคงขยายตัวต่อเนื่อง การใช้จ่ายของภาคเอกชนมีการขยายตัว อัตราการว่างงานอยู่ในระดับต่ำ ทางด้านสินเชื่อและเงินฝากขยายตัวอยู่ในเกณฑ์ดี (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2554: ออนไลน์) นอกจากนี้ปัจจุบันภาครัฐและเอกชนมีการส่งเสริมการลงทุนและการพัฒนา เศรษฐกิจของภาคเหนือภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (หอการค้าจังหวัดเชียงใหม่, 2554: ออนไลน์) และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ได้อนุมัติส่งเสริมการลงทุนใน พื้นที่ 17 จังหวัดภาคเหนือ จำนวนทั้งสิ้น 49 โครงการ คิดเป็นมูลค่าการลงทุนกว่า 1.8 หมื่นล้านบาท (ผู้จัดการรายวัน, 2554: ออนไลน์)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นพบว่าภาพรวมเศรษฐกิจของประเทศไทยมีพัฒนาเป็นอย่ างมาก แต่สัดส่วนของประชาชนที่ยังยากจนมีถึงร้อยละ 6.81 นอกจากนี้ยังพบว่ามีประชาชนขึ้น ทะเบียนเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบมากถึง 5.8 แสนราย คิดเป็นมูลค่าหนี้ 6.7 ล้านบาท (กรุงเทพ ธุรกิจ, 2554: ออนไลน์) จึงเป็นข้อสังเกตว่าเพราะเหตุใดเศรษฐกิจที่ดีขึ้นของประเทศไม่สามารถ ช่วยให้ประชาชนหลุดพ้นจากการเป็นหนี้หรือมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้ ปัจจุบันสถาบันการเงินทั้ง ภาครัฐบาลและภาคเอกชนต่างมีนโยบายสนับสนุนให้ประชาชนระดับรากหญ้าเข้าถึงเงินทุนได้มาก ขึ้น มีนโยบายแก้ปัญหาหนี้ในระบบ และนโยบายทางการเงินอื่นๆ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อลดหนี้ ของประชาชน แต่หากประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจ ทักษะที่ดี และพฤติกรรมกรวางแผน การเงินส่วนบุคคลที่เหมาะสมแล้วนั้น ประชาชนอาจต้องประสบปัญหาทางการเงิน ปัญหานี้สิน ซึ่งนำไปสู่ปัญหาสังคม และปัญหาเศรษฐกิจมหภาคของประเทศ

อีกทั้งปัจจุบันผลิตภัณฑ์ทางการเงินมีความหลากหลาย ประชาชนมีทางเลือกในการวางแผนการเงินส่วนบุคคล จึงสังเกตเห็นว่าองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินส่วนบุคคล ทักษะที่ดีต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประชาชนในสังคม องค์ประกอบทั้งสองนี้จะนำไปสู่พฤติกรรมการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของประชาชนตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคล จนนำไปสู่อิสรภาพทางการเงิน สิ่งเหล่านี้ไม่เพียงส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของบุคคลโดยตรง แต่ยังส่งผลต่ออัตราเงินออมและเงินลงทุนภายในประเทศเพิ่มสูงขึ้นทำให้เศรษฐกิจภาพรวมของประเทศมั่นคงยิ่งขึ้น

ภาคเหนือของประเทศไทยเป็นพื้นที่ที่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจในอัตราสูง ได้รับการกระตุ้นเศรษฐกิจจากภาครัฐและเอกชนอย่างต่อเนื่อง และโครงสร้างประชากรศาสตร์มีความหลากหลายทั้งในเรื่องของรายได้ และอาชีพ ทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาทัศนคติต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของประชาชนวัยทำงานในภาคเหนือ เพื่อให้ทราบความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกและความคิดเห็น พฤติกรรมการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของประชาชนวัยทำงานในภาคเหนือ รวมทั้งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคล เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนจนเกิดเป็นทัศนคติที่ดีต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคล และมีพฤติกรรมการวางแผนการเงินส่วนบุคคลอย่างเหมาะสม ดังนั้นเมื่อเศรษฐกิจภาคครัวเรือนดีขึ้น ก็จะส่งผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวม (GRP) ของภูมิภาคนั้นดีขึ้นตามไปด้วย

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาทัศนคติการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของประชาชนวัยทำงานในภาคเหนือ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของประชาชนวัยทำงานในภาคเหนือ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบทัศนคติซึ่งหมายถึงรวมถึงความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกและความคิดเห็น และพฤติกรรมของประชาชนวัยทำงานในภาคเหนือที่มีต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคล
2. ทำให้ทราบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของประชาชนวัยทำงานในภาคเหนือ

นิยามศัพท์

ทัศนคติ หมายถึง ความเชื่อ ความรู้สึก ความคิดเห็นของกลุ่มประชากร

ประชาชนวัยทำงาน หมายถึง ผู้ที่มีอายุระหว่าง 22-60 ปี

การวางแผนการเงินส่วนบุคคล หมายถึง การบริหารจัดการเงินส่วนที่ได้อำนาจรายได้ และส่วนของการใช้เงินรวมไปถึงการวางแผนการลงทุน ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด จนทำให้บุคคลบรรลุเป้าหมายทางการเงินที่ต้องการ ซึ่งประกอบไปด้วยรูปแบบของการวางแผนการเงินส่วนบุคคล ดังต่อไปนี้ การวางแผนการซื้อหรือครอบครองสินทรัพย์ การวางแผนการออม และการลงทุน การวางแผนประกันภัย การวางแผนเกษียณ และการวางแผนมรดก

ภาคเหนือ หมายถึง 17 จังหวัดในภาคเหนือตามการจัดแบ่งภูมิภาคของประเทศไทย โดยคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งได้แก่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดพะเยา จังหวัดลำพูน จังหวัดลำปาง จังหวัดแพร่ จังหวัดน่าน จังหวัดตาก จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดสุโขทัย จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดพิจิตร จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดอุทัยธานี

ปัจจัยที่มีอิทธิพล หมายถึง ปัจจัยต่างๆที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจวางแผนการเงินส่วนบุคคลในด้านการจัดการทางการเงิน การวางแผนด้านการประกันภัย การวางแผนการลงทุน การวางแผนการเกษียณ และการวางแผนมรดก